

Ὁρθοδοξία

«Τίς κοινωνία φωτὶ

πρὸς σκότος;»

καὶ Αἵρεσις

■ Ἡ κυρία αἰτία τῆς Ἀποστασίας τοῦ Λυτικῷ Χριστιανισμοῦ

Ἡ αἵρεση περὶ

«Ἱκανοποιήσεως τῆς Θείας Δικαιοσύνης» *

Ἀναφορὰ σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πλέον βλάσφημες
καὶ κακόδοξες πλάνες τοῦ Παπισμοῦ

Ἐἰσερχόμεστε μετὰ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νὰ ἀκολουθήσουμε τὸν Λυτρωτὴ μας Χριστὸν στὸν δρόμο πρὸς τὸν Γολγοθᾶ. **Ν**ὰ βιώσουμε τὰ Ἀχραντὰ Πάθη Του, τὰ ὁποία δέχτηκε νὰ ὑποστῇ γιὰ τὴ δική μας ἀπολύτρωση καὶ σωτηρία καὶ νὰ πανηγυρίσουμε τὴν λαμπροφόρο Ἀνάστασή Του. **Ν**ὰ Τὸν ὑποδεχτοῦμε «λαμπαδηφόροι», ὡς τὸν «δικαιοσύνης ἥλιον, πᾶσι ζῶν ἄνατέλλοντα»¹.

Ἐχουμε ἄλλωστε τὴν ὕψιστη δωρεὰ καὶ εὐλογία νὰ εἴμαστε μέλη τῆς ἀληθινῆς καὶ μοναδικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τὰ ὁποία μπορούμε νὰ ζοῦμε, ὡς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς μας, τὸ κοσμοσωτήριο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ Λυτρωτὴ μας Χριστοῦ καὶ μὲ αὐτὴ τὴν πίστη πορευόμαστε στὸν τραχὺ ἐπίγειο βίον μας. **Ἐ**χουμε τὸ προνόμιο νὰ ἀνήκουμε στὴν «Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως», ὅπως χαρακτηρίζεται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας!

Θὰ προσεγγίσουμε τὴν χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως ὑπὸ τὴν προϋπόθεση, ὅτι θὰ βιώσουμε τὰ Θεία Παθήματα στὴν πραγματικὴ τους διάσταση καὶ γιὰ τοῦτο ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία φρόντισε νὰ μᾶς παραθέσει αὐτὲς τὶς Ἁγιες Ἡμέρες ἕναν πλούσιο πνευματικὸ ἀνεφοδιασμό, στὶς λατρευτικὲς καὶ λειτουργικὲς Τῆς Ἀκολουθίας.

Μέσω τῆς ὑπέροχης Ὑμνολογίας, μᾶς εἰσάγει στοὺς Μυστή-
ριο τῆς Σωτηρίας, ὅχι ὡς στεῖρα νοητικὴ σύλληψη, ἀλλὰ ὡς
βιωματικό γεγονός. **Ἡ** Ὁρθόδοξη Καθολικὴ Ἐκκλησία μας, ἡ
Μία, Ἀγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ,
καθοδηγοῦμενη ἀπὸ τὸ Πανάγιο Πνεῦμα «εἰς **πᾶσαν τὴν**
ἀλήθειαν» (Ἰωάν. ιζ´ 17), θέτει σαφῆ ὅρια ἀνάμεσα στοὺς ὑπερ-
φυσικὸ καὶ τὸ φυσικὸ, ἀνάμεσα στον Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο,
ἀνάμεσα στὴν Θεία Ἀποκάλυψη καὶ τὴν ἀνθρώπινη γνώση.
Ἐνεκα τούτου, δὲν προβάλλει τὸ «**πῶς**» τῆς σωτηρίας μας, ἡ
ὁποία εἶναι Μυστήριον, ἀλλὰ στέκεται στοὺς σωτήριο ἀποτελέ-
σμα, στὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ ἀπολύτρωσή μας.

Ἀντίθετα μὲ τὴν Ἐκκλησία μας, οἱ αἰρέσεις, ὡς «**σπέρματα**
τοῦ διαβόλου», ἀποθεώνουν τὸν ἀνθρώπινο νοῦ, θέλοντας
τὰ πάντα ἐξηγοῦμενα ἀπὸ αὐτόν. **Αὐ**τὴ εἶναι ἄλλωστε ἡ οὐσία
τῆς αἵρεσης, ἡ πρόταξη τῆς ἀτομικῆς σκέψης σὲ σχέση μὲ τὴν
ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας. **Κ**αὶ εἶναι γνωστὸ
πῶς ἡ ἀποθέωση τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ ἔλαβε χώρα στὴν αἰρε-
τικὴ Δύση, μὲ τὸν σχολαστικισμό, τὴν νοησιαρχία, στὴν ὁποία
ὑπέταξαν τὴν Θεία Ἀποκάλυψη καὶ τὴν ἀπογύμνωσαν ἀπὸ
τὸν ὑπερβατικὸ καὶ μυστικὸ της χαρακτήρα.

* * *

Μιὰ τέτοια χαρακτηριστικὴ περίπτωσις εἶναι καὶ ἡ φο-
βερὴ καὶ ὑπερβαλλόντως βλάβη ἀίρεσις «**Περὶ τῆς Ἰκα-
νοποιήσεως τῆς Θείας Δικαιοσύνης**», ἡ ὁποία προσβάλλει
καίρια τὸ Δόγμα τῆς Ἐκκλησίας περὶ σωτηρίας. **Τ**ὸ ἐκκοσμι-
κεύει, ἐντάσσοντάς το στὴν ἀντίληψη περὶ κοσμικοῦ δικαίου,
στὴν ἔννοια τῆς δικαιοσύνης, ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνεται ὁ κό-
σμος καὶ δὴ στὴν μεσαιωνικὴ περὶ δικαιοσύνης ἀντίληψη ποὺ
ἐπικρατοῦσε, ὅταν κυριαρχοῦσε στὴν Εὐρώπῃ ὁ φράγκικος
ἀπάνθρωπος φεουδαλισμός. **Τ**ότε ποὺ οἱ Φράγκοι ἡγεμόνες
θεωροῦνταν ἐπὶ γῆς θεοὶ καὶ οἱ ὑποτελεῖς τοὺς ἀνδράποδα,
ἐπιβάλλοντας σ' αὐτοὺς τὴν ὁποιαδήποτε θέλησή τους.

Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ νοσηρὸ κλίμα ὁ Θεὸς ἔπαψε νὰ πιστεύεται
καὶ νὰ θεωρεῖται ὡς **Ἀγάπη καὶ Πηγὴ τῶν Οἰκτιρμῶν**, ἀλλὰ
λογίστηκε ὡς κάποιος ἀπόκοσμος φεουδάρχης καὶ ἡ συμ-
περιφορὰ του ὡς μισάνθρωπη φεουδαλικὴ ἐξουσία. **Ὅ**πως
λειτουργοῦσε ἡ ἀπάνθρωπη ἐξουσία τῶν φεουδαρχῶν, ἔτσι
κατανοήθηκε καὶ ἡ «**ἐξουσία**» τοῦ Θεοῦ. **Ὅ**πως ἐφάρμοζαν
ἐκεῖνοι τὸ «**δίκαιόν**» τοὺς στοὺς δουλοπάροικους ὑπηκόους
τοὺς μὲ βία, ἔτσι ὥρισαν καὶ τὸ Θεὸ νὰ ἐπιβάλλει τὸ δικό του
δίκαιο μὲ βία, ἀπανθρωπιὰ καὶ «**ἐξιλεωτικές**» τιμωρίες. **Ὅ**πως

ζητοῦσαν καὶ ἐπέβαλλαν ἐκεῖνοι φορικτὲς τιμωρίες καὶ ἀντίποινα γιὰ προσβολὰς καὶ ἀδικήματα στοὺς ὑπηκόους τους, ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς «ἀπαιτεῖ» τιμωρίες, ἀντίποινα καὶ «ἐξιλέωσεις» ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους!

• **Τί** εἶναι λοιπὸν αὐτὴ ἡ παπικὴ πλάνη, ἡ ὁποία κληρονομήθηκε καὶ στοὺς προτεστάντες; **Μ**ᾶς τὸ ἐξηγεῖ ὁ θεολόγος κ. Ἰωάννης Καρντάσης:

«**Ε**νὰ ἀπὸ τὰ κύρια δογματικὰ θέματα, ποὺ χωρίζουν τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπὸ τὸν Παπισμὸ εἶναι καὶ αὐτὸ τῆς ἱκανοποίησης τῆς θ. δικαιοσύνης. **Σ**υγκεκριμένα, ἐνῶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρεσβεύει, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι δημιουργημα τοῦ Διαβόλου, ὁ δὲ Λόγος ἐσαρκώθη γιὰ νὰ καταποντίσει τὸ κράτος τοῦ θανάτου («θανάτῳ θάνατον πατήσας»), πράγμα ποὺ ἔγινε μὲ τὴν σταύρωση καὶ ἀνάστασίν Του, γιὰ τὸν Παπισμὸ, ὁ θάνατος εἶναι δημιουργημα τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Λόγος ἐσαρκώθη καὶ ἐσταυρώθη πρὸς ἱκανοποίηση τῆς θείας δικαιοσύνης καὶ γιὰ νὰ δώσει τὸ καλὸ παράδειγμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπακοῆς, ὡς προϋπόθεση ἑνώσεως μὲ τὸν Θεό, αὐτὸς δὲ ὁ θάνατος θὰ καταργηθεῖ μὲ τὴν β' παρουσία»².

Καὶ διευκρινίζει: «**Ε**κφράζει τὴν ἐντελῶς ἀντίθετη δογματικὴ θέση, ποὺ ἐδράζεται στὴν διαφορετικὴ τῆς ἀποψῆς ἔναντι τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος καὶ τῆς δημιουργίας τοῦ Σατανᾶ, τὸν ὁποῖον θεωρεῖ ὡς ὄργανο καὶ ὑπηρέτη τοῦ Θεοῦ πρὸς τιμωρία τοῦ ἀνθρώπου ἕνεκα τῆς θείας ὀργῆς (μὲ τὴν Ὁρθόδοξη δογματικὴ θέση νὰ εἶναι βεβαίως ἐκ διαμέτρου ἀντίθετη)»³.

• **Π**ιὸ συγκεκριμένα, ἡ κακοδοξία αὐτὴ ἔχει ὡς ἐξῆς, σύμφωνα μὲ ἄλλο κείμενο:

«**Σ**ύμφωνα μὲ τὴν ἄκρως κακόδοξη αὐτὴ θεωρία, ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐκλαμβάνεται ὡς ἀστοχία, ὡς μιὰ λαθεμένη ἐπιλογή, ὅπως διδάσκει ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ ὡς “προσβολὴ τῆς Θείας Δικαιοσύνης καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ”. **Ἡ** πτώση τῶν Πρωτοπλάστων ἀποτέλεσε μιὰ τρομακτικὴν διαστάσεων ὕβρη καὶ προσβολὴ κατὰ τοῦ Δημιουργοῦ, προκαλώντας μιὰ μεγάλῃ ἐνοχίᾳ, μὲ τὴν παράβαση τοῦ αἰώνιου θείου νόμου. **Ἦ**ταν δὲ τόσο μεγάλῃ ἡ προσβολὴ κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅσο καὶ ἡ ἀξία τοῦ προσβαλλόμενου Θεοῦ. **Γ**ι' αὐτὸ ἀπαιτοῦνταν ἀνάλογη ἐξιλέωση, γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς “τρωθείσας θείας μεγαλειό-

τητας καὶ τῆς ἠθικῆς τάξεως”. Ὁ προσβαλλόμενος Θεὸς διατελοῦσε σὲ θυμὸ καὶ μόνιμη ἀγανάκτηση καὶ ἀπέχθεια ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπινου γένους, τὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ ὑποστεῖ τις συνέπειες τῆς προ-

σβολῆς κατὰ τοῦ Θεοῦ. **Γ**ιὰ τοῦτο ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸν θάνατο, ὡς “δίκαιη τιμωρία”. **Σ**ύμφωνα μὲ τὴν βλάσφημη αὐτὴ πλάνη, τὸν θάνατο δημιούργησε ὁ Θεὸς καὶ ὄχι ὁ διάβολος, ὅπως διδάσκει ἡ Ἐκκλησία! **Κ**αὶ ὄχι μόνον ὁ θάνατος, ἀλλὰ καὶ ἡ κόλαση εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν “δίκαιη τιμωρία” τοῦ πεσόντος στὴν ἁμαρτία ἀνθρώπου. **Μ**άλιστα, ὅπως ἀναφέρεται σὲ παπικὰ “θεολογικὰ” κείμενα, στηριζόμενα σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ ἀτυχή θεωρήματα τοῦ ἱ. Αὐγουστίνου, ὁ Θεὸς εὐφραίνεται βλέποντας τοὺς κολασμένους νὰ βασανίζονται καὶ τέρπεται ἀκούγοντας τις φρικτὲς οἰμωγές τους! **Α**λλὰ οὔτε ὁ θάνατος, οὔτε ἡ κόλαση, ὡς ἔσχατη τιμωρία, ἦταν ἀρκετὰ νὰ κατευνάσουν τὸν “θεῖο θυμὸ”, νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν “διασαλευθεῖσα ἠθικὴ τάξη” καὶ τὴν “τρωθεῖσα Θεία Δικαιοσύνη”. **Ἐ**πρεπε νὰ ὑπάρξει ἄλλου εἶδους “ἐξιλέωση”, πολὺ μεγάλη, ἀνάλογη τοῦ μεγέθους τῆς θείας μεγαλειότητος. **Κ**αὶ ἂν ἀκόμα εἶχε “θυσιασθεῖ” ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος, ὡς “θυσία ἐξιλέωσης”, καὶ πάλι δὲν θὰ μπορούσε νὰ καταλαγιάσει ἡ “θεία ὀργή”! **Ἐ**πρεπε νὰ θυσιαστεῖ κάτι ἀνώτερο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. **Γ**ι’ αὐτὸ ἐπιλέχτηκε νὰ θυσιαστεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ στὴν θέση τοῦ ἀνθρώπου. **Ν**ὰ τιμωρηθεῖ Ἐκεῖνος στὴν θέση τοῦ ἀνθρώπου, νὰ χύσει τὸ αἷμα Του γιὰ νὰ ἱκανοποιηθεῖ ὁ “ὀργισμένος” οὐράνιος Πατέρας! **Ἐ**πρεπε νὰ πονέσει καὶ νὰ πεθάνει, μὲ τὸν ἐπώδυνο θάνατο τοῦ Σταυροῦ, στὴν θέση τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων, προσφέροντας τὸ αἷμα Του “λύτρο ἐξαγορᾶς” στὸν Θεό, προκειμένου νὰ κατευναστεῖ ὁ θυμὸς τοῦ Πατέρα, νὰ τοῦ προσφέρει ἄπειρη ἱκανοποίηση, γιὰ νὰ δώσει τὴν νομικὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν. **Ὁ** Χριστὸς πάσχοντας καὶ χύνοντας τὸ αἷμα Του στὸν Γολγοθᾶ, προσέφερε δεκτὴ θυσία στὸν “ὀργισμένο” οὐράνιο Πατέρα, κατευνάστηκε ὁ θυμὸς του, ἱκανοποιήθηκε ἡ Θεία Δικαιοσύνη, ἀποκαταστάθηκε ἡ ἠθικὴ τάξη καὶ ἔτσι συντελέστηκε ἡ σωτηρία! **Ὁ** Χριστὸς σαρκώθηκε γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τὴν Θεία Δικαιο-

σύνη, νὰ κατευνάσει τὴν θεία ὀργή καὶ νὰ ἀποκαταστήσει τὴν ἠθικὴ τάξη καὶ ὄχι νὰ ἀπολυτρώσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίᾳ τοῦ Σατανᾶ, τὴν δουλεία τῆς ἁμαρτίας, τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο, νὰ ἐνώσει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν Θεὸ καὶ νὰ τὸν θεώσει, ὅπως δοξάζει ἡ Ἐκκλησία. Ἐφόσον “ἱκανοποιήθηκε” ἡ θεία δικαιοσύνη αὐτόματα συντελέστηκε καὶ ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου!»⁴.

* * *

Ἡ ἀντιχριστιανικὴ καὶ ἄκρως βλάσφημη αὐτὴ δοξασία «πρωτοεμφανίζεται σὲ ἔργα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Canterbury Ἀνσελμου (1033-1109), ἰδρυτῆ τοῦ Σχολαστικισμοῦ στὴν Δύση καὶ ἀγίου ἀπὸ τὸν Παπισμὸ. Συνέγραψε τὸ ἔργο: Cur Deus homo? (Γιατί ὁ Θεὸς (ἐγίνε) ἄνθρωπος;), στὸ ὁποῖο διαπραγματεύεται τὴν θεωρία τῆς λύτρωσης.

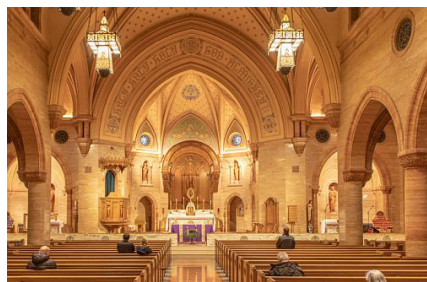
Σύμφωνα μὲ αὐτὴ τὴν θεωρία, ποὺ στηρίζεται στὴν φεουδαλικὴ διάρθρωση τῆς κοινωνίας, ὁ πεπερασμένος ἄνθρωπος διέπραξε ἓνα ἔγκλημα (ἁμάρτημα) κατὰ τοῦ ἀπείρου Θεοῦ. Στὴν φεουδαλικὴ κοινωνία, ὁ προσβάλλων ἀναγκαζόταν νὰ παράσχει ἱκανοποίηση ἢ νὰ καταβάλλει ἀποζημίωση στὸν προσβληθέντα, ποὺ ἦταν ἀνάλογη πρὸς τὴν θέση τοῦ τελευταίου. Ἔτσι, ἓνα ἔγκλημα ἐναντίον ἑνὸς βασιλιᾶ ἀπαιτοῦσε μεγαλύτερη ἱκανοποίηση ἀπὸ ἓνα ἔγκλημα ἐναντίον ἑνὸς βαρῶνου κ.ο.κ. Σύμφωνα μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο σκέψης, ὁ πεπερασμένος ἄνθρωπος, ἀφοῦ δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ παράσχει ἱκανοποίηση στὸν ἄπειρο Θεό, θὰ ἔπρεπε νὰ περιμένει μόνο τὸν αἰώνιο θάνατο. Τὸ ὄργανο γιὰ τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ ἀνθρώπου σὲ μιὰ ὀρθὴ σχέση μὲ τὸν Θεὸ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἓνας Θεάνθρωπος (Χριστός), μὲ τοῦ ὁποίου τὴν ἄπειρὴ ἀξία ὁ ἄνθρωπος ἐξαγνίστηκε σὲ μιὰ πράξη συνεργασίας – ἀναδημιουργίας»⁵.

• Αὐτὴ τὴν κακόδοξὴ θεωρία καὶ πλάνη τὴν υἱοθέτησε καὶ ὁ Θωμᾶς Ἀκινάτης (1225-1274), δίνοντάς της πιὸ σαφῆ καθορισμό, ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενό της, τὴν ὁποία ὥρισε ὡς «διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας» καὶ «ἐπικυρώθηκε μὲ τὴ σύνοδο τοῦ Τριδέντου, ἡ ὁποία καθώρισε ὅτι ἡ ἀξιομισθία τοῦ ἀνθρώπου ἀδυνατεῖ νὰ προσφέρει τὴν σωτηρία, ἐκτὸς ἂν συναφθεῖ μὲ τὴν ἀξιομισθία τοῦ Χριστοῦ. Διέκρινε δὲ δύο εἶδη

Ἀπεικόνιση τοῦ Θωμᾶ Ἀκινάτη ἀπὸ τὸ Πολύπτυχο Demidoff τοῦ Κάρλο Κριβέλλι.

ποινῶν, τὴν αἰώνια καὶ τὴν πρόσκαιρη. Ἀπὸ τὴν πρώτη ἀπαλλάσσεται ὁ ἄνθρωπος μόνο διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ἀπὸ τὴν δεύτερη μὲ τὰ ἔργα τῆς μετανοίας. Οἱ λυσίποινες αὐτὲς ἀφέσεις ἁμαρτιῶν βάσει τῶν ἀξιομισθίων τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἁγίων προφανῶς βασίζονται στὴν ἐκδοχὴ περὶ ἱκανοποιήσεως τῆς θ. δικαιοσύνης. Ἐν προκειμένῳ ἐξαγοράζονται μόνον οἱ πρόσκαιρες ποινὲς καὶ ὄχι οἱ αἰώνιες, οἱ ὁποῖες ἐξαλείφονται μόνο διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου»⁶.

• Τέλος ἡ Α΄ «Σύννοδος» τοῦ Βατικανοῦ (1870), τὴν ὥρισε «δόγμα πίστεως» γιὰ τὴν παπικὴ «ἐκκλησίᾳ», πού σημαίνει ὅτι εἶναι ὑποχρεωτικὴ πίστις γιὰ τοὺς πιστοὺς τῆς παπικῆς «ἐκκλησίας», μὲ «σωτηριολογικὲς» συνέπειες!

* * *

Ὁ Καθηγητὴς Ν. Ματσούκας διευκρινίζει:

• «**Ἡ** θεωρία αὐτὴ τοῦ Ἀνσελμου ὁρμᾶται ἐκ προϋποθέσεων καὶ σκέψεων ξένων πρὸς τὴν βιβλικὴ καὶ τὴν ἀνατολικὴ πατερικὴ διδασκαλία. **Ἡ** θεωρία αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθεῖ εἰς τὰς παραστάσεις περὶ “θυσίας” καὶ “λύτρου” ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἀναπτύσσεται εἰς τὴν ὀρθόδοξη ἀνατολικὴ παράδοση, ὅπου ἐξαίρεται ἡ πράξις τοῦ Σταυροῦ ὡς προσφορὰ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅπου δὲν γίνεται λόγος περὶ τῆς συνδιαλλαγῆς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης στὸ Θεό. **Ἡ** ἐρμηνεία αὐτὴ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου μετατόπισε τὸ πρόβλημα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη περιοχὴ στὴν θεία. **Ἡ** βιβλικὴ διδασκαλία καὶ ἡ Ὁρθόδοξη παράδοση δέχονται τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο ὡς προελθὸν ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἰσέβαλε στὴν ἱστορία καὶ ἐλευθέρωσε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Διαβόλου καὶ ἀπὸ τὴν δύναμη τῆς φθορᾶς καὶ τὴν ἄλωση ἀπὸ τὸ κράτος τοῦ θανάτου»⁷.

• **Ὁ** μακαριστὸς Καθηγητὴς π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἐπισημαίνει τὶς σοβαρότατες συνέπειες πού ἔχει αὐτὴ ἡ παπικὴ βλάσφημη πλάνη ὅσον ἀφορᾷ τὴν σωτηρία:

«**Ἡ** ἐν τῇ Δύσει ἐπικρατοῦσα περὶ ἀπολυτρώσεως διδασκαλία εἶναι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἡ περὶ ἱκανοποιήσεως

θεωρία τοῦ Ἀνσέλμου, ἡ ὁποία δὲν προϋποθέτει ὡς ἀναγκαίαν τὴν συνεχή καὶ ἀδιάκοπον κοινωνίαν καὶ παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν τοῖς σώμασι τῶν πεφωτισμένων, ὅπου δὲ ἡ προϋπόθεσις αὕτη διὰ βιβλικούς λόγους ἀπαντᾷ, εἶναι δευτερευούσης σημασίας. Ἐφ' ὅσον διὰ τῆς σταυρικής θυσίας τοῦ Κυρίου ἱκανοποιεῖται ἡ θεία δικαιοσύνη, δὲν ὑπάρχει πλέον οὐσιαστικὴ ἀνάγκη τῆς διαρκούς καὶ πραγματικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παρουσίας Αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν τῶν πιστῶν»⁸.

* * *

Ἡ βλάσφημη περὶ ἱκανοποιήσεως τῆς θείας δικαιοσύνης θεωρία ἀντίκειται ἀπόλυτα στὴν Βιβλικὴ καὶ Ἀγιοπατερικὴ Γραμματεία.

• **Ὁ** Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι σαφής: «**Ἐ**πεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτός (ὁ Χριστός) παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας» (Εβρ. β' 14-15).

Τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου ἔγινε γιὰ νὰ καταργήσῃ μὲ τὸ δικό Του θάνατο, τὸν δικό μας θάνατο καὶ ὄχι νὰ «ἱκανοποιήσῃ τὴν θεία δικαιοσύνη»! **Ὁ** Χριστὸς ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ νὰ καταργήσῃ «τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, ἵνα οἱ ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀποθνήσκοντες, ζωοποιηθῶσιν ἐν αὐτῷ». **Καὶ** γι' αὐτὸ ἦταν ἀναγκαία ἡ Ἐνανθρώπησή Του, ἀλλὰ καὶ τὸ Πάθος Του, «ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ... εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται» (Εβρ. θ' 26). **Καὶ** διευκρινίζει ὁ μέγας Ἀπόστολος: «**Ὁ** Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ» (Ρωμ. η' 3), μὴ ἀφήνοντας κανένα περιθώριο νὰ νοηθεῖ ἡ Ἐνανθρώπησις καὶ τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου διαφορετικά, παρὰ μόνο νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Σατανᾶ, τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας, τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο.

• **Πουθενά**, ἐπίσης, στὰ ἔργα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν συναντᾶται αὕτη ἡ παπικὴ κακοδοξία. **Ἡ** πατερικὴ περὶ σωτηρίας διδασκαλία εἶναι ἀπόλυτα σύμφωνη καὶ ἀπηχεῖ τὴν βιβλικὴ ἀποκάλυψη περὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.

Μεγάλοι Πατέρες ὅπως οἱ Ἅγιοι Εἰρηναῖος, Μέγας Ἀθανάσιος, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Γρηγόριος Θεολόγος, Ἰω-

άννης Χρυσόστομος, Μάξιμος Ὁμολογητής, Νικόλαος Καβάσιλας, Γρηγόριος Παλαμά κ.ἄ. ὀρίζουν τὴν σωτηρία μας ὡς ὕψιστο δείγμα τῆς θείας ἀγάπης, ἡ ὁποία φθάνει καὶ ὡς τὴν θυσία τοῦ σαρκωμένου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

● Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Θεολόγος ἀναφέρει χαρακτηριστικά:

«τίς ὁ λόγος, Μονογενοῦς αἷμα τέρπειν Πατέρα, ὡς οὐδὲ τὸν Ἰσαὰκ ἐδέξατο παρὰ τοῦ πατρὸς προσφερόμενον, ἀλλ' ἀντηλλάξατο τὴν θυσίαν, κριὸν ἀντιδοῦς τοῦ λογικοῦ θύματος; **Ἡ** δὴλον, ὅτι λαμβάνει μὲν ὁ Πατήρ, οὐκ αἰτήσας, οὐδὲ δεηθεῖς, ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκονομίαν, καὶ τὸ χρῆναι ἁγιασθῆναι τῷ ἀνθρωπίνῳ τοῦ Θεοῦ τὸν ἄνθρωπον. ἴν' αὐτὸς ἡμᾶς ἐξέλῃται, τοῦ τυράννου βία κρατήσας, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐπαναγάγῃ διὰ τοῦ Υἱοῦ μεσιτεύσαντος, καὶ εἰς τιμὴν τοῦ Πατρὸς τοῦτο οἰκονομήσαντος, ᾧ τὰ πάντα παραχωρῶν φαίνεται»⁹!

● Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἔγραψε: «**ἡ** ἡμῶν αἰτία ἐκείνῳ γέγονε πρόφασις τῆς καθόδου, καὶ ἡ ἡμῶν παράβασις τοῦ Λόγου τὴν φιланθρωπίαν ἐξεκαλέσατο, ὥστε καὶ εἰς ἡμᾶς φθᾶσαι καὶ φανῆναι τὸν Κύριον ἐν ἀνθρώποις»¹⁰ καὶ «**Αὐ**-τὸς γὰρ ἐνηνθρώπησεν ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν καὶ τῆς ἐκείνου Ἐνσωματώσεως ἡμεῖς γεγόναμεν ὑπόθεσις»¹¹.

● Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων ἀποφάνθηκε: «**...Ἀνέ**λαβε τὸ ὅμοιον ἡμῶν ἐξ ἡμῶν ὁ Κύριος ἵνα τὴν ἀνθρωπότητα σώσῃ..., ἵνα τῷ λείποντι μείζονα δῶ τὴν χάριν, ἵνα ἡ ἀνθρωπότης ἡ ἁμαρτωλὸς Θεοῦ γένηται κοινωνός... **Δέ**λαρ τοίνυν τοῦ θανάτου γέγονε τὸ σῶμα, ἵνα ἐλπίσας καταπιεῖν ὁ δράκων, ἐξεμέσῃ καὶ τοὺς ἤδη καταποθέντας....»¹² καὶ ὅχι νὰ «ἱκανοποιήσῃ» κάποια «τρωθεῖσα θεία δικαιοσύνη».

● **Γ**ιὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης ἡ ἁμαρτία εἶναι «ἄλλοτρίωσις ἀπὸ τὸν Θεό» καὶ γιὰ τὸν Ἅγιο Μάξιμο Ὁμολογητὴ «ἀσθένεια», ἡ ὁποία θεραπεύεται μόνο διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῆς συγχωρήσεως ἀπὸ μέρους τοῦ φιλάνθρωπου Θεοῦ.

Ποθενὰ δὲν θὰ βροῦμε νὰ μιᾶνε οἱ Πατέρες γιὰ τὴν θεραπεία τῆς ἁμαρτίας μὲ καταδίκες, τιμωρίες καὶ ἐνοχές. Ὁ κολασμὸς τῆς βρίσκεται μέσα στὴν οὐσία τῆς ἁμαρτίας, ἥτοι στὸν ἐθελούσιο ἀποκλεισμό τῆς κοινωνίας τοῦ ἁμαρτωλοῦ μὲ τὸν Θεό. **Αὐ**τὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς κολασμὸς, ἀσύγκριτα πῶ ὀδυνηρὸς καὶ ἀπὸ τίς «ἐξιλεωτικὲς τιμωρίες» ποὺ πρεσβεύει ὁ αἵρετικὸς δυτικὸς Χριστιανισμὸς.

* * *

Συγχωροχάρτι του 1925 με την φωτογραφία και την σφραγίδα του Πάπα Πίου του ΙΑ' «εὐλογούντος».

στοῦ και λιγότερο, ἔως ἐλάχιστη στήν Ἀνάσταση, ἡ ὁποία εἶναι γιά μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους ἡ πραγματικὴ νίκη ἐπὶ τοῦ θανάτου, «θανάτῳ θάνατον πατήσας»!

• **Δ**υστυχῶς ἡ κακὸδοξη καὶ βλάσφημη αὐτὴ πλάνη εἶχε τρομακτικὲς καὶ ἀνεπανόρθωτες συνέπειες στήν δυτικὴ χριστιανοσύνη.

«Ὁ αἰώνιος καὶ ἄτρεπτος, ὁ “αἰὲ ὡσαύτως ὢν” Θεός, ὁ “χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας”, παρουσιάζεται νὰ τρέπεται, νὰ ἀλλοιώνεται, νὰ ἀλλάζει διαθέσεις, νὰ κυριαρχεῖται ἀπὸ ἀνθρώπινα πάθη, ὅπως ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐκδίκηση, νὰ διακατέχεται ἀπὸ “ἀναγκαιότητες”, ὅπως εἶναι ἡ “ἱκανοποίηση τῆς δικαιοσύνης” Του. **Ν**ὰ ἀπαιτεῖ συναλλαγές, τύπου δοῦναι καὶ λαβεῖν, γιά νὰ ἀλλάξει διάθεση. **Δ**ιαστρεβλώνεται πλήρως ἡ ἀγαθὴ Του φύση, ὅπως τὴν δίδαξε ὁ Χριστός. **Δ**ὲν εἶναι ὁ στοργικὸς Πατέρας τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, ἀλλὰ ἄτεγκτος καὶ ἀνελέητος, ὁ Ὅποιος “διψᾷ” γιά ἐκδίκηση καὶ “ἀπολαμβάνει” τὴν “δίκαιη τιμωρία” τῶν ἀμαρτωλῶν. **Δ**ὲν εἶναι ὁ **μ**ανιακὰ ἀγαπῶν τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ἓνα φοβερὸ ἀπόκοσμο φόβητρο, ἓνας “τρομοκράτης Θεός”, ἀπαράλλακτος τῶν “θεῶν” τοῦ παγανισμοῦ. **Δ**ὲν ἐμπνέει ἀγάπη, ἡρεμία, στοργή, τρυ-

Ἀντίθετα ὅμως, γιά τοὺς δυτικούς (ἰ. Αὐγουστῖνο, Ἀνσελμο, Θωμᾶ Ἀκινάτη, Λούθηρο, κλπ.) ἡ ἀμαρτία δὲν θεωρεῖται πνευματικὴ ἀσθένεια, ἀστοχία, ἀλλὰ «**παράβαση νόμου**» καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπαιτεῖται ἀνάλογη τιμωρία γιά ἐξιλέωση.

• **Εἶναι** χαρακτηριστικὴ ἡ ρήση τοῦ παπικοῦ «θεολόγου» **J. Phole:** «**Ἡ ἐνσάρκωση μπορεῖ νὰ ἐννοηθεῖ ὡς ἀναγκαιὸς ὅρος τῆς ἀπολύτρωσης, μόνο κάτω ἀπὸ τὴν προϋπόθεση, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπαίτησε ἐπαρκῆ (δηλ. ἄπειρη) ἱκανοποίηση γιά τὶς ἀμαρτίες τῶν ἀνθρώπων**»¹³.

Γι' αὐτὸ ἡ δυτικὴ παράδοση δίνει ἰδιαίτερη «**σωτηριολογικὴ**» σημασία στὴν Σταύρωση τοῦ Χρι-

φερότητα, ἐμπιστοσύνη, ἀσφάλεια καὶ ἐλπίδα, ἀλλὰ φόβο καὶ τρόμο. **Αὐτὴ** ἡ τρομακτικὴ διαστρεβλωση τῆς ἐννοίας τοῦ Θεοῦ συντέλεσε τὰ μέγιστα στὴν ἀπέχθεια τοῦ δυτικοῦ ἀνθρώπου νὰ Τὸν ἀποδεχτῇ, γέννησε τὴν ἀθεΐα καὶ τὸν ὠδήγησε σὲ φοβερὰ ἀδιέξοδα. **Φυσικά**, πρόκειται γιὰ ἐπινόηση καὶ δημιουργία ἐνὸς ἄλλου “Θεοῦ” ἀνύπαρκτου, ἕνα φρικτὸ εἶδωλο, ἀπόλυτα ἀντίθετου μὲ τὸν Θεὸ τῆς ἀνόθευτης χριστιανικῆς πίστεως. **Μαζὶ** διαστρεβλώθηκε καὶ ἀποσαρθρώθηκε πλήρως καὶ ἡ περὶ τῆς Θείας Οἰκονομίας διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας. **Ὁ Χριστὸς** “ἀναγκάστηκε” νὰ σαρκωθεί, ὅχι νὰ ἀπολυτρώσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ “θεῖο θυμὸ”, γιὰ νὰ “ἱκανοποιήσει” τὴν “τρωθεῖσα θεία δικαιοσύνη”! **Ἡ** ὑπέρτατη θεία δωρεὰ τῆς σωτηρίας κατανοεῖται ὡς μιὰ δικανικὴ διαδικασία, ἀπογυμνωμένη πλήρως ἀπὸ τὸ στοιχεῖο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. **Ἐ**φόσον ἡ σωτηρία εἶναι ἀποτέλεσμα συναλλαγῆς καὶ δικανικῶν κανόνων, ὑπερτονίζεται ἡ ἐπιτέλεση “καλῶν ἔργων” καὶ ὑποβιβάζεται ἡ ἐσωτερικὴ ἀλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ συνεχὴς μετάνοια, ἡ ὁποία προσελκύει τὴν θεία Χάρη καὶ τὸν ἁγιασμό, μὲ ἀπώτερο στόχο τὴν θέωση. **Ὅ**σα περισσότερα “καλὰ ἔργα” ἐπιτελεῖ ὁ πιστός, τόσο περισσότερο “εὐαρεστέι” τὸν Θεό. **Οἱ ἅγιοι** “ἁγίασαν”, ἐπιτελώντας περισσότερα ἀπὸ ὅσα χρειάζονταν καὶ αὐτὰ τὰ “περισσευούμενα” τὰ διαχειρίζεται ὁ “Πάπας”, πουλώντας τα σὲ ὅσους τοὺς “λείπουν”, μὲ τὰ γνωστὰ “συγχωροχάρτια”»^{14!}

* * *

Ὅπως τόνισε σὲ περισπούδαστο σύγγραμμά του¹⁵ καὶ ὁ σεπτὸς Ποιμενάρχης μας, ἡ βλάβη καὶ σατανικῆς ἐμπνεύσεως αὐτὴ πλάνη τοῦ Παπισμοῦ, ἔμελλε νὰ ἔχει τρομακτικὲς συνέπειες στὴν δυτικὴ χριστιανοσύνη, διαστρεβλώνοντας ριζικὰ τὴν ἐννοια τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης καὶ τῶν Οἰκτιρῶν.

Τονίζει καὶ κάτι ἄλλο πολὺ σημαντικό: «**Οὕτω** δὲ διεμορφώθη ἐν παράλογον καὶ αἰρετικὸν σύστημα νομικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν πνευματικῶν, ἐν γένει, κτισμάτων, καὶ τοῦ Θεοῦ, διότι δὲν κατενοήθη ἐπαρκῶς ἡ ἐννοια τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δωρηθείσης, εἰς τὰ πνευματικὰ κτίσματα, ἐνσυνειδήτου ἐλευθερίας καὶ ἐθεωρήθη ἀδύνατος ἡ ὑπαρξὶς ἐλευθέρων βουλήσεων, οὐχὶ

μόνον ἀντικειμένων εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀντενεργουσῶν εἰς τὸ ἔργον Αὐτοῦ. [...] **δ**ὲν εὐρέθη ἄλλο τοιοῦτον ἐξιλαστήριον θῦμα καὶ ἀντάλλαγμα εἰμὴ ἡ Σταυρική θυσία τοῦ Κυρίου, τοῦ τελείως ἀθώου δηλαδή καὶ ἀναμαρτήτου Ἀνθρώπου, ἐν **Ω**, προσέτι, θὰ ἐνῶκει ὁ “ἐν μορφῇ Θεοῦ ἀνάρχως ὑπάρχων” (πρὸς Φιλιπ. Β΄ 6) αἰώνιος Λόγος - Θεός. **Ὁ** Θεάνθρωπος! **Δ**ιότι μόνον τοιαύτη θυσία θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξευμενίσῃ πλήρως τὸν οὕτω πῶς προσβληθέντα! καὶ ἐξοργισθέντα! Θεόν. **Ἡ** θυσία δηλαδή τοῦ Θεανθρώπου!»¹⁶.

Ὁ Θεὸς κατέστησε τὸν Μονογενῆ καὶ ἀγαπητό Του Υἱό, ἐξιλαστήριο θῦμα τῆς ὀργῆς Του! **Π**ροφανῶς χειρότερη διαστροφή τῆς περὶ Θεοῦ ἀντιλήψεως δὲν θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξει!

● **Ε**κτείνοντας τὸ παράλογο αὐτῆς τῆς πλάνης θεωροῦμε πῶς, ἐφόσον ὁ Υἱὸς εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὡς μία οὐσία, ὁ Θεὸς «**θυσίασε**» ἐν τέλει τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό Του, προκειμένου νὰ κατευνάσῃ τὴν ὀργή Του! **Ὁ** Θεὸς ἔπese θῦμα τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ Του, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ ἓνα φρικτὸ πάθος Του!

Αὐτὸν τὸν ἀλλόκοτο καὶ σαδιστὴ «**Θεὸ**» ἀπέρριψε ὁ δυτικὸς κόσμος, προτιμώντας τὸν ἀγνωστικισμό καὶ προωθώντας τὴν σύγχρονη ἀθεΐα! **Μ**άλιστα ὁ Νίτσε, μέσα στὸν ἀθεϊστικό του παραλογισμό, πρόβαλλε καὶ μιὰ ἀναντίρρητη φρικτὴ πραγματικότητα, τὸν «θάνατο» τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν δυτικὴ οἰστορηλατημένη νοησιαρχία καὶ τὴν δημιουργία ἐνὸς θλιβεροῦ εἰδώλου του, «**κατ’ εἰκόνα καὶ ὁμοίωση**» τοῦ αἰρετικοῦ ἀλλοτριωμένου, ἀπὸ τὸν φραγκισμό, εὐρωπαίου ἀνθρώπου. **Αὐτὴ** εἶναι ἄλλωστε καὶ ἡ **κύρια αἰτία** τῆς πνευματικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστασίας τῶν νεωτέρων χρόνων τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀπὸ τὴν αὐθεντικότητά του! **Κ**αὶ ἂς μὴν ψάχνουμε λοιπὸν ἄλλου τίς αἰτίες τῆς σύγχρονης πολὺπλευρης κατὰπτωσης!

* * *

Κλείνουμε τὴν Ἀνακοίνωσή μας, ἐκφράζοντας τὴν ἐξῆς εὐλογία ἀπορία:

● **Γ**ιατί δὲν ἀποτέλεσε καὶ αὐτὴ ἡ φρικτῶδης παπικὴ πλάνη ἀντικείμενο συζήτησης στοὺς μικτοὺς θεολογικοὺς διαλόγους Ὁρθοδόξων – Ρ/Καθολικῶν;

● **Δ**ιερωτόμαστε: **οἱ** ὀρθόδοξοι συμμετέχοντες σ’ αὐτοὺς

δὲν θεωροῦν ἀπαραίτητο νὰ τεθεῖ καὶ αὐτὴ ἡ σοβαρὴ πλάνη
στοῦ τραπέζι τῶν συζητήσεων;

• **Εἶναι** δυνατόν ποτὲ νὰ δεχτοῦμε «**ἐνώση**» μὲ τοὺς παπικούς, ἀποδεχόμενοι (καὶ) αὐτὴ τὴν κακοδοξία, ἡ ὁποία στρεβλώνει, ὅπως προαναφέραμε, ριζικὰ τὴν περὶ Θεοῦ καὶ Θείας Οἰκονομίας βιβλικὴ καὶ πατερικὴ διδασκαλία;

Εὐχόμαστε στοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες μας καλὴ καὶ εὐλογημένη Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, καλὸ καὶ εὐλογημένο Πάσχα!

(*) **ΒΛ.** <https://orthodoxostypos.gr/>. • **Ἐκ** τοῦ Γραφείου ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων καὶ Παραθρησκείων τῆς Ἱ. Μ. Πειραιῶς (ν. ἡμ), 10.4.2025. • **Ἐπιμέλ.** ἡμετ.

1. **Κανὼν** τοῦ Πάσχα, ε' ὡδὴ.
2. <http://www.diakonima.gr/2012/12/03/>
3. **Ὅπου** ἀνωτέρω.
4. <https://www.romfea.gr/katigories/10-apopseis/56217-i-peri-ikanopoiiseos-tis-theias-dikaiosynis-plani>
5. **Ὅπου** ἀνωτέρω.
6. **Ὅπου** ἀνωτέρω.
7. Θ.Η.Ε. τ. 6, σελ. 857-858.
8. **Τὸ** Προπατορικὸν Ἀμάρτημα. Ἀθήνα 1992, σελ. 2-3.
9. **Λόγος** ΜΕ', Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα, 22, Migne, P.G. 36, 653.
10. **Λόγος** ΜΕ', Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα, 22, Migne, P.G. 36, 653.
11. **Περὶ** Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, 54,3 Migne, PG 25, 192B.
12. **Κατήχησις** IB' (Ε.Π.Μ. τ.33, σ.741).
13. <http://www.diakonima.gr/2012/12/03/>.
14. <https://www.romfea.gr/katigories/10-apopseis/56217-i-peri-ikanopoiiseos-tis-theias-dikaiosynis-plani>
15. **Ἡ** αἵρεσις τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς θείας δικαιοσύνης διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου, Πειραιεὺς 2012.
16. **Ὅπου** ἀνωτέρω.